

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 c
 Helyben hátszó hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 c
 Vélkre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és a
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kőszíratok visszaszállítását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, november 22.

Bonyodalmak előtt.

(—a.) A politikai helyzet nagy bonyodalmak elé állította a nemzeti kormányt és a koalíciós pártokat. A bonyodalmak szülőokát a horvátok obstrukciója képezi, de az utolsó napokban sok egyéb nehézség járult e régi hejhez.

Most tűnik ki, mennyire felesleges volt a vasuti szolgálati pragmatikát a horvátokra is kiterjeszteni. Igaz, hogy ez az egyenes eljárás, de a politikusnak néha a siker kedvéért mellék utakon is kell járni. Horvátországban nem volt semmi baj a vasutakkal. A magyar állam volt ott az ur pragmatika nélkül is. Minden állomás egy-egy erőssége volt a magyar államnak. Nem volt arra szükség, hogy ezt a tetteges állapotot paragrafusokba szedjük.

Az is igaz, hogy most már post festa vagyunk. Most már felesleges ez a rekriminálás is, mert nem segít semmit. Ha egyszer bele ment a kormány e dologba, nem hátrálhat meg, mert ezzel a magyar állam presztízse helyrehozhatatlan kárt szenvedne. Azért e tekintetben helyeseljük a horvátok ellen a legszigorubb eljárást és a képviselőház elnöke által most megindult békealkudozások

helyett célravezetőbbnek, a magyar állam tekintélyére megfelelőbbnek tartottuk volna, ha valahára hozzá fogott volna a kormány a rég kilátásba helyezett erősebb rendszabályok alkalmazásához.

Wekerle miniszterelnök annyiszor deklarálta Supilókat kalandor politikusoknak, annyiszor jelentette ki ünnepélyesen, hogy velük nem áll többé szóba, hogy most már alig is teheti ezt meg — még Justh Gyula kedvéért sem.

A horvátok nyári obstrukciójából már eléggé okulhatott volna a kormány. Azóta félesztendő telt el. Ennyi idő alatt Rakodczay bán is produkálhatott volna valamit. Mást még eddig nem hallottunk róla, minthogy Zágrábról Budapestre vagy Budapestről Zágrábra érkezett. Dicselkedett, hogy tarsolyában annyit hozott a koalíció kormányától a horvátok számára, amennyit még soha egyetlen bán sem kapott. De még evvel a teljesen teli abrakos tarisznyával sem tudott annyira jutni, hogy egyetlen osztályfőnököt vagy egyetlen főispánt kineveztetett volna, sőt még ki sem nyitotta az abrakos tarisznyát, még programját sem terjesztette elő.

Kár volt mostanáig várni e sikertelen kísérletekkel. Most már a kormány és a parlament kifogyott az időből. Öt hét múlva új esztendő, addig pedig igen igen sokat kellene elvégeznie a magyar kor-

mánynak és törvényhozásnak. A hat hónapi indennitás ugyan — hála Rakovszky és Návay erélyének — meg van szavazva, de hol van még a kiegyezési javaslatok egész nagy komplexuma! Még az autonóm vámtarifából is 40 § van hátra!

Pedig a kiegyezés elintézése becsületbeli ügye most már nemcsak a kormánynak, hanem az egész koalíciónak.

Ennek a becsületbeli kötelességnek és sürgösségnek a tudata sarkalta a kormányt az egy paragrafusos kiegyezési javaslatra, a melyet ma be is nyújtott, amely azonban félt, hogy nagyobb bonyodalmaknak lesz az okozója.

Ebben azonban nincsen semmi alkotmányellenes dolog, mert hisz nem tartozik a törvény lényegéhez, hogy az megszámlálhatatlan paragrafusból álljon, de Lengyelék és Polónyiék elvakult szenvedélyének mindegy, csak alkalmas eszköz legyen a bosszura, zavarok csinálására és — ami fő — kormánybuktatásra.

Ha már most is, amikor a kormánynak a most kilépettekkel együtt alig van 25 főnyi ellenzéke a parlamentben, ha már most is attól kell tartani, hogy néhány ember fékezetlensége miatt megakad az állami élet, mi lesz majd akkor, ha az általános választói jog még jobban kitarja a nemzetiségek előtt a parlament kapuit? Nagyon okosan teszi azért a

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A jubiláló »Magyar Könyvtár«

Tíz esztendővel ezelőt a Wodianer és Fiai cég tíz kis füzetet bocsátott közzé, sárgászöld borítékban, melynek cikornyázatlan keretrajzában a szöveg e szavakkal kezdődött:

»Magyar Könyvtár, szerkeszti Radó Antal.«

A füzetek elseje Katona »Bánk bán«-ját adta, két sürű nyomásu íven, Beöthy Zsolt bevezetésével, gondosan átnézett, szabatos szövegben, tizenöt krajcárért. A többi más régi magyar írókat tartalmazott, Berzsenyit, Kisfaludy Károlyt, Zrínyit, Csokonait, aztán egy újabb magyar elbeszélőt, Rákosi Viktort, külföldi novelisták közül pedig Maupassant és De Amicist, mindkettőt Tóth Béla renek fordításában, aztán egy akkoriban nagy feltűnést keltett angol drámát, Trilbyt, végre a külföldi poétái közül egy csomó Coppée-verset, magától a vállalat szerkesztőjétől. A tíz füzetet a közönség oly hamar szétkapkodta, hogy pár hónap alatt már mindegyikből új kiadás vált szükségessé, a kritika hosszánálval üdvözölte a kiadót, aki az olcsó és

jó magyar könyvek régi problémáját ily merészül készült megoldani, hanem a könyvtárosok és könyvkiadók sorából nagyon skeptikus szavak hangzottak. Sőt egyikük igen jóakarattal levélben ekként oktatta ki a vállalat megindítóját:

— Hát azt hiszi ön, hogy mi mindenben a németeket majmolhatjuk? Hogy mert Reclam Universal-Bibliothekje évről-évre millió példányokban terjeszti a német kultúrát, ön éppen ilyen olcsón terjesztheti a magyar kultúrát is? Hát nem veszi számba, hogy németajku ember 80 millió van, magyar ajku ellenben csak alig 10 millió és hogy így jog szerint a magyar könyvek nyolcszor annyiba kellene kerülnie, mint a németnek? Sőt még annál többbe, mert száz német ember közül hatvan olvas könyvet, száz magyar közül pedig talán husz sem. Nem volt elég a boldogult »Nemzeti Könyvtár« példája, meg annyi más vállalaté, mely ugyanily nyomon járva, hamar a gyászos bukás, vagy tengődés sírjába temetődött?

»Magyar Könyvtár?« A magyar ember könyvtára még ma is jobbra két opusból áll: a kalendáriumból meg a csiziból!

Voltak még ennél is pesszimistább hangok.

Sokan elszörnyedtek, hogy az új vállalat modern magyar írókat is igért: Jókait, Mikszáthot. Tehát olyanokat, kiknek illő díjazás is járt, holott a hasonló külföldi vállalatok csak olyan munkákat közöltek — legalább fennállásuk első két évtizedében — melyek már felszabadultak az írói tulajdonjog korlátozása alól.

A »Magyar Könyvtár« kiadója azonban csak mosolygott mind e kasszandra-jóslatokon és az első sorozat megjelenése után nemhogy lassabb, hanem gyorsabb tempóban adta ki az újabb füzeteket. Az ígért havi két szám helyett csakhamar négyet is, ötöt is küldött szét s a sárgászöld borítékú füzetek mind nagyobb és nagyobb teret követeltek maguknak a könyvtárosok polcain. Azaz, hogy nem is ők követelték, hanem a közönség, a mely lassan-lassan megszokta, hogy a hónap utolsó péntekén megkerdezzék a könyvesboltban:

— Hát a Magyar Könyvtárban mi új dolog jelent meg?

Mert csakhamar kitudt, hogy ezt a mi magyar közönségünket azok a vészjósló kuvimadarak milyen csunyan megrágalmazták. A kiadóhivatal féltékenyen őrizte ugyan a vállalat

Haas Fülöp és Fiai Nagyvárad Rákóczi-ut

Rimanócsi-pálya.

Cs. és kir. szab. szőnyeg és butorszövet gyárosok, magy. kir. udvari szállítók.

Az őszi és téli idény megérkezésével a t. c. közönség szives figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek, butorszövetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztallerítők, stork.

Szabott árak!

Valódi keleti szőnyegek, perzsa, indus és smyrna minőségben.

Szabott árak!

Nagy választékban raktárunk a »HAAS«-féle Agra és esomózzott szőnyegek legjobbaknak vannak elismerve. Varrott paplanokban, gyapjútakarókban, lóporroccokban nagy raktár.

kormány, ha teljesen magáévá teszi Andrassy álláspontját és junktimot létesít a választói jog és — a hárszabály reformja között.

Addig azonban vajjon mi segíti ki e bonyodalmakból az államéletnek megakadályozó szekerét?!

Politikai hírek.

A politikai helyzet bonyodalmai.

Badapest, nov. 22.

Nulla eies sine linea. A politikai helyzet egére viharfelhők tolnakodnak. Kiszámíthatlan az a veszély, mely a horvátok garázdálkodása következtében a politikai helyzetben felgyülemlett. Súlyos válságok kétségbeejtő árnyéka vetődik felénk és a kormánynak teljes politikai bölcsességére és erélyére van szükség, hogy az országot fenyegető válságoktól megmentsse. A horvát rakoncátlanok okozta kényszerhelyzet vezette a kormányt arra a lépésre, hogy az Ausztriával kötött kiegyezési egyezmények és határozmányok életbe lépését egy-egy szakaszos felhatalmazási törvényjavaslatlall 1908. január 1-re biztosítsa. S ime azt látjuk, hogy a kormánynak ezen mindenképen jogos és okos lépése ellen nem csak a horvátok és nemzetiségiek, hanem magyar képviselők is sorakozni szándékoznak és nem állannak vele oly következményeket felidézni, amelyekért a felelősséget bizonyára nem vállalnák. Csak a koalíció compact kitartása és a kormány erélye és következetes magatartása van hivatva e bonyodalmak nyomában járó válságoktól megmenteni a nemzetet.

Részletes tudósításunk a következő:

A közigazgatási bizottság ülése.

A képviselőház közigazgatási bizottsága ma délben a képviselőházban az egyszakaszos

törvényjavaslat tárgyában ülést tartott. Ott voltak a bizottság tagjain kívül Wekerle, Kossuth, Apponyi és Darányi miniszterek, Popovits, Mezősi és Szerényi államtitkárok.

Földes Béla előadó ismertette a javaslatot. Utána

Kossuth újra hangsúlyozza, hogy az adott helyzetben jobb kiegyezést a kormány nem köthetett. A horvátok okozta kényszerhelyzet igazolja az egyszakaszos törvényjavaslatot, melynek beterjesztése közjogot nem sért. Kéri a javaslat elfogadását.

Bánffy Dezső báró indítványt tesz a status quonak 1917-ig való felállítására tárgyában. Szerinte a javaslat közjogba ütköző és veszedelmes.

Wekerle Sándor: Még ebben a komoly helyzetben is sulyt helyez a komoly argumentumokkal való vitára. Nem tudja, hogy törvény lesz-e január 1-ig e javaslatból, de kijelenti, hogy a leszámolás a horvátokkal meglesz, csak időt kell nyerni.

Kossuth Ferenc sulyt vett Bánffy meggyőződésére, mert az önálló vámterület hívének tudja őt, a status quo pedig kizárja az önálló vámterület életbeléptetését 1917 ben.

Zichy Vladimér és Ságó Manó a javaslat mellett szölkáltak.

Eközben érkezett a bizottság ülésére Rakovszky István és sugott valamit Szmrecsányi György néppárti képviselőnek.

Szmrecsányi György erre kijelenti, hogy mivel pártja még nem alkotott véleményét a javaslat felől, állást foglalni nem tud.

Kossuth Ferenc megjegyzése után a bizottság egyhangulag elfogadta az egyszakaszos javaslatot, mert Szmrecsányi nem szavazott.

A néppárt állásfoglalása a bizottságban kinos hatást keltett.

Holló Lajos kilépése?

A folyosón ma hire járt, hogy Holló Lajos kilép a függetlenségi pártból a horvát obstrukció ellen való gyenge védekezés és az egyszakaszos törvényjavaslat miatt. Holló ugyanis állást foglalt Justh ellen, de a kormány az elnök mellé állt. Az egyszakaszos törvényjavaslat ellen pedig a függetlenségi intéző bizottságban szólalt fel.

Apponyi még tegnap lebeszélni igyekezett

szándékáról és Kossuth is beszélt vele ma a képviselőházban. S így ma az a valóság, hogy Holló Lajos marad.

Az ellenzék.

Az egyszakaszos törvényjavaslat ellenzéke eddig a következő:

40 horvát,
20 dissidens függetlenségi,
20 nemzetizégi,
A Bánfy-féle új párt és
az 5 demokrata képviselő.

Házfelosztás.

A politikai helyzet jelenleg oly bonyolult, mint 48-ban volt. A függetlenségi pártkörben tegnap este nagyon kevesen voltak, bár a miniszterek erősen kapacitáltak a pártkörben való megjelenésre. A miniszterek Házfelosztással fenyegetőznek. Polónyi és dissidens társai biznak benne, hogy egy hasznos törvényjavaslat törvényerőre emelkedését megakadályozhatják. Allítólag Bánffy Dezső báró lesz az ellenzék vezére.

A néppárt állásfoglalása.

Az országgyűlési néppárt ma este rendkívül népes értekezletet tartott, amelyen a párt vezető embereinek nagy rábeszéléssel sikerült a párt tagjait kapacitálni s így a néppárt is elfogadja az egyszakaszos törvényjavaslatot.

A király szava.

A folyosón Andrassy ma Zslinszky képviselővel beszélgetett, aki megkérdezte Andrassyt Wekerle kihallgatása felől.

Andrassy kijelentette, hogy e kihallgatáson a kormány lemondásáról is szó volt, melyet Wekerle ő felségének a parlamenti helyzet tarthatatlan voltával indokolt.

A király ez előterjesztésre így válaszolt:

Ennek a parlamentnek én más kormányt nem adhatok, de ez a kormány szerezhet magának más parlamentet.

Kilépések.

A függetlenségi pártban ma hirlett, hogy Zakariás János és Nagy János képviselők kilépnek.

lat kelendősége titkait, de azért a nyomda, a könyvkötő, a papírszállító révén mégis csak kiszivárogtak egyes számadatok. Oh, bizonyára nem olyanok, mint amilyeneket a Reclam Universal-Bibliothekjáról regélnék, ahol a Schiller Wilhelm »Tell«-jéből egy évtized alatt 600,000 példány fogyott el, de mégis csodálatot keltők, eddigelé a magyar könyvkiadás terén soha nem hallották, hogy egy népszerű külföldi szindaraból hamarosan elkelt 22,000 példány, hogy egy magyar humorista füzetéből majnem ugyanannyit vettek meg, hogy az iskolák használatára szánt Zrinyi-füzetet nem győzték utánnyomni, stb. stb. Szóval ország-világ ámulattal hallotta, hogy a »Magyar Könyvtár« — a könyvkereskedők és újságírók nyelvén szólva — »beütött« és hogy a közönség lelkesedése, melylyel az első sorozatot fogadta, nem volt szalmatűz, hanem igazi, mély rokonszenv, melyet minden újabb sorozat csak növelt és erősített.

S a vállalat diadalmasan haladt tovább, évről-évre, az előre megszabott program szerint; így szolgálta gondosan és buzgón kétféle közönségét, az olvasók nagy tömegét és az iskolákat és színvonalát mindvégig oly előkelő maradt, amilyen volt az első hónaptól fogva. Erkölcselenségnek, ledérségnek — akármilyen anyagi haszonnal bíztat az ilyesmi — sohasem nyitotta meg hasábjait, felületes és léha munka

számüzve maradt belőle mindig. A »Magyar Könyvtár«-ról csakhamar megerősödött a köztudat, hogy valóban válogatós kézzel szerkesztődik és hogy, ami benne megjelenik, sohasem nivón aluli, sohasem egészségtelen olvassmány. Nemcsak kedvelté lett a vállalat, hanem köztényessé is, olyanná, melyben örömmel látták munkáikat megjeleni a legelső írói s amelybe bejutni tisztességnak és kitüntetésnek tartották az itjabbak. És jöttek is majdnem valamennyien, akik ma számot tesznek a magyar szépirodalomban és segítettek frissnek, elevennek, fiatalnak megtartani ezt a vállalatot, mely más kezekben tán hamarosan a tiszteletreméltó ódsiságok lomtarává lett volna. És friss és fürgé volt a külföldi irodalmi termékek közvetítésében is; egész sereg ma már világszerte ismert nagy írók előszőr a »Magyar Könyvtár«-ból tanult megismerni közönségünk, még pedig nem szedettvetett, Leiter Jakabokkal tele zagyvalékos fordításokból, aminők — sajnos — oly gyakoriak irodalmunkban, hanem eredetiből készült, lelkiismeretes, művészi átültetésekből, melyeknek színvonalát mindig magasan tartani, a szerkesztő jóformán becsületbeli dolognak tekintti. Ő maga is sok értékes fordítással gazdagította vállalatát; de e téren egyuttal oly munkatársakra is támaszkodhatott, aminők Tóth Béla, Ambrus Zoltán, Szabó Endre, Ambrozovics Dezső, Hevesi

Sándor, Miksz Lajos, Gábor Andor stb. Még nagyobb érdemei vannak a »Magyar Könyvtár«-nak a római és görög klasszikusok új fordításai körül, melyek bár első sorban az iskolákra való tekintettel készültek, de azért a művelt nagy közönséget is meg birták hódítani. Akik Cicero, Livius, Sallustius, Demosthenest, Plutarchost, a régi döcögős, magyartalan, otromba fordításoktól elriasztva, addig nem ismerték, örömmel vették kezökbe a »Magyar Könyvtár« fordításait, melyek szerzői nemcsak jeles filológusok, hanem jó magyar stílisták is. De a »Magyar Könyvtár« nemcsak az iskolai klasszikusokat iparkodott új és jó fordításokban közzétenni; a világirodalom egyéb nagy költőinek és drámaíróinak egész seregét is megszólaltatta, annyi nagybecsű munkáival gyarapítva e téren is könyvpiacunkat, amennyi egy tekintélyes irodalmi, vagy tudós társaságnak is becsületére válnék.

Am azért ne higgye senki, hogy a vállalatán kozmopolita jellegű lett; a nemzeti ideálok szolgálatában egyetlen hasonló gyűjtemény sem végzett nála többet. Nemcsak abban az irányban, hogy rendkívüli áldozatokkal megszerezte Arany János munkáinak kiadási jogát, hogy az iskolák számára képes és jegyzetes Petőfit adott stb., hanem avval is, hogy alkalmi füzeteivel a nemzet ünnepeiből mindig méltó

**Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.**

A horvát békeakció.

Justh Gyula házelnök holnap találkozik Medákovics Bogdánnal a horvát klub elnökével, hogy a magyar-horvát békeakció tárgyában vele tanácskozzék.

A képviselőház mai ülésén Justh elnöklete alatt a horvát beszéd miatt a függetlenségi képviselők tüntetőleg kivonultak, csak Kmety maradt az ülésében, aki megkérdezte Justhot, hogy nem lesz-e baj a horvátokkal, ha egyedül marad.

Justh kijelentette, hogy nincs kifogása a tüntetők kivonulása ellen, csak az a kívánsága, hogy senki a Házból ne távozzék.

ORSZÁGGYÜLÉS.**A képviselőház ülése.**

Budapest, nov. 22.

Justh Gyula elnök 10 órakor nyitja meg az ülést. A jegyzőkönyv olvasása után elnök bemutatja Justh György levelét, melyben lemond a közlekedési bizottsági tagságáról.

Wekerle Sándor miniszterelnök bejelenti az Ausztriával kötött gazdasági és pénzügyi megegyezésről szóló törvényjavaslatát.

Kiadatott a szakkbizottságnak.

Következik a XI. cikk tárgyalásának folytatása.

Lorkovics Iván (horvátul beszél.)

Zakariás János: A parlament nyelve a magyar nyelv! Magyarul beszéljen.

Surmin György szintén horvátul szól.

Modrusán Gusztáv (horvátul beszél.)

Popovics Dusan, Vinkovics, Cserovác, Babics, Zagorác horvátul beszélnek.

Szépítő Ferenc: Viszoki Szabore!

Lengyel Zoltán: Beszéljen már magyarul.

Mazuranics Bogoszláv beszél ezután horvátul.

Mancsevics Vazul, Budiszavlyevics Bude és

módon kivette részét és hogy kitűnő monografiával hathatósan mozdította elő a nemzet nagyjainak kultuszát. Megiratta március 15-ének történetét, Rákóczi Ferenc, Bethlen Gábor, Andrássy Gyula, b. Wesselényi Miklós életét, kiadta a Rákóczi-versek anthológiáját, és amit talán első helyen kellett volna említenünk, elismert jeles kiadásokban hozzáférhetővé tette nemzeti történelmünk számos legfontosabb forrásnövét, Béla király névtelen jegyzőjének könyvét, Bonfiniust, Brodaricsot, Csereit, Galeotto Marziot, Roger mestert, Szalárdit stb. Csak a pedagógusok tudják megbecsülni, milyen nagyfontosságú dolog, hogy ma az ifjúság mindezeket pár krajcárért olvashatja!

Hogy még hány más téren végzett uttörő munkát a Magyar Könyvtár, kiki megláthatja, ha elolvassa a gyűjteménynek azt a legújabb jegyzékét, mely immár ötszáz számot bír felsorolni. Ötszáz szám! Egész kis könyvtár, melynél hatalmasabb eszközt az emberi elme és szív képzésére keveset lehet irodalmunkban felmutatni! Tíz év alatt ennyire nőtt az a szerényen, kis zajjal megindult vállalat, melyről ma már elmondhatjuk, hogy nemzeti műveltségünk egyik nem utolsó tényezője lett. Mert aki jó könyvet olcsón ad a magyarságnak, az annak olyan szolgálatot tesz, melynek fontosságát nem lehet eléggé nagyra becsülni.

Azért köszöntjük a jubiláló Magyar Könyvtárt; erősödjék, izmosodjék továbbra is, terjeszse a műveltség melegét és fényét úgy, mint eddig, nemes hevülettel, tiszta lélekkel, európai látókörrel és igaz magyar érzéssel. Ugy tudjuk, hogy a Magyar Könyvtár 500 száma mintegy négy millió füzetben van elterjedve ország szerte: a nemzeti kulturának oly fegyvertára ez, mely előtt minden magyar ember örömmel hajthatja meg zászlóját. **Gy-s P-r.**

Bangani János horvátul beszélnek a javaslat ellen.

Grahovác Mirkó beszél még horvátul. Beszéde után a javaslat ellen senki sem kíván szólni.

Elnök a vitát bezárja, szavazásra bocsátja a XI. cikket, a Ház többsége elfogadja.

Elnök az ülést felfüggeszti.

A XI. cikkely megszavazása után Návay Lajos alelnök foglalta el az elnöki széket.

Most már sűrűn hangzanak el az elnöki intelmek, Grahovác, Modrusán és Novonel horvát képviselőktől háromszori figyelmeztetés után megvonta a szót. A többiek is többször részesültek elnöki megintésben.

Ülés vége 3 órakor.

Az egyszakaszos javaslat.

Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház ülésén betérjlesztette az egyszakaszos törvényjavaslatot. A javaslat szövege a következő:

Törvényjavaslat

az Ausztriával kötött némely gazdasági és pénzügyi megegyezés jóváhagyásáról.

A kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyok szabályozása iránt, a kétszeres megadóztatások elkerülése, valamint az egyenes adók körébe tartozó némely más ügy iránt, az államadósságok után a magyar szent korona országai által vállalt évi járulékra vonatkozó pótegyezmény iránt a magyar szent korona országai és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok, illetőleg ezek kormányai között 1907-ik évi október hó 8-án kötött szerződés, illetőleg egyezmény és pótegyezmény, nemkülönböztetve a vasuti üzletrendtartás hatályának további fenntartásáról, valamint a mustra- és mintaoltalom ideiglenes szabályozásáról, a gőzhajózási szállítás használatát után járó adónak megszüntetéséről szóló és 1907. október 16-án a képviselőház elé terjesztett 587. és 589. számú törvényjavaslatokban foglalt határozmányok jóváhagyatnak s felhatalmaztatik a kormány, hogy azokat 1908-ik évi január 1-től kezdve hatályba léptethesse az alatt a feltétel alatt, hogy a jelen törvénnyel jóváhagyott szerződés, egyezmény, illetőleg pótegyezmény iránt egyidejűleg a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban is megfelelő azonos jogszabályok emelkednek törvényerőre, nemkülönböztetve, hogy ugyanott a határvámjövödelmeknek a legelől megjelölt szerződés tartama alatt a közügyi kiadásokra való fordítása iránt törvényes intézkedés tétetik, felhatalmaztatván egyben a minisztérium, hogy a szerződés tartama alatt a határvámjövödelmet szintén a közügyi kiadásokra fordíthassa.

Budapest, 1907. évi nov. hó 22-én.

Wekerle Sándor, s. k.
m. kir. miniszterelnök.

A javaslat megokolásában a többi közt ezeket mondja a miniszterelnök:

A kormány az Ausztriával létesítendő gazdasági kiegyezésre vonatkozó és az azzal összefüggő törvényjavaslatokat október hó 16-án a képviselőházban előterjesztette, oly időben intézkedett tehát az említett javaslatok iránt, amidőn rendes viszonyok között azoknak legbátrabb tárgyalása mellett is teljesen elég idő maradt volna arra, hogy ezek a javaslatok 1907. végére, vagyis arra az időre, amidőn Ausztriával fennálló közgazdasági viszonyaink-

nak az 1899. évi XXX. törvénycikkben megállapított szabályozása véget ér, törvényerőre emelkedhetek volna.

Az azóta kialakult parlamenti helyzet azonban azt az aggodalmat kelti, hogy a jelzett összefüggő öt törvényjavaslat tárgyalása annyira elhúzódhatik, hogy azok a most jelzett időre törvényerőre nem emelkedhetnek.

Az Ausztriával való közgazdasági viszonyaink szabályozatlanságából az ország közgazdaságára háromolható nagy kár — amely szabályozatlanságot következményeiben beláthatlan módon súlyosbítaná az a körülmény, hogy az Osztrák-magyar bank szabadalma a folyó év végén önmagától megszűnnék, ha a bankszabadalomra vonatkozó 1809. évi XXXVI. törvénycikk 8. §-ában megállapított feltétel csakugyan bekövetkeznék — kötelességévé tette a kormánynak, hogy oly módról gondoskodjék, amelylyel Ausztriával való közgazdasági viszonyaink oly törvényes szabályozást nyerének, amely a jelzett károsodás bekövetkeztének utját állaná.

Ezen az alapon elindulva a tisztelettel előterjesztett javaslatban a főntebb megjelölt szerződés, egyezmény, illetőleg pótegyezmény jóváhagyását, nemkülönböztetve a kiegyezéssel összefüggő két törvényjavaslat határozatainak jóváhagyását és az arra való felhatalmazást kéri a kormány, hogy ezeket a határozatokat 1908. január hó 1-étől kezdve hatályba léptethesse. Ezáltal a kormány jogalapot nyer, hogy az említett szerződési időtartamára véglegesítse s a szállítási adó megszüntetésére vonatkozó s az egyezményekkel összefüggő törvényjavaslatban foglalt határozmányokat is végleg életbeléptesse, de nem nyer felhatalmazást arra, hogy mindezeket a törvényterába be is iktathassa.

Miután nemcsak kívánatos, hanem az eddig mindig követett gyakorlatnak is az felel meg, hogy az ily szerződést képező s törvény erejével bíró fontos intézkedések a törvényterába forma szerint is beiktattassanak; miután továbbá az is kívánatos, hogy ezen javaslatok, habár szerződéses természetűből folyólag részleteikben nem is változtathatók meg, de a végrehajtásuk és alkalmazásuk tekintetében felvilágosító s a különböző kívánalmakat kifejezésre juttató megvitatás alá vonathassanak: a betérjlesztett javaslatok tárgyalása tovább folytattnék és a javaslatok ezek után a tárgyalások után, annak rendje szerint, forma szerint is becikkelyeztetnének. Az u. n. kiegyezési javaslatok érdemi tekintetben a most előterjesztett javaslat törvényerőre emelkedése esetén tehát végleg elintéztetnének s csakis a forma szerinti becikkelyezés történnék meg későbbben.

A javasolt jóváhagyást, illetőleg felhatalmazást a kormány ugyanazokhoz a feltételekhez kötötten kéri, mint aminek a kiegyezési javaslatokban vannak megállapítva. Az egyik feltétel az, hogy Ausztriában is egyidejűleg tartalmilag azonos jogszabályok emelkedjenek törvényerőre, a másik, hogy a vámjövödelmeknek a közös kiadásokra való fordítása, amely rendeltetése a vámjövödelmeknek, törvényesen csak a folyó év végéig van megállapítva, a kölcsönös forgalmi és kereskedelmi viszonyok szabályozása iránt megkötött szerződés tartamára biztosítsák. Természetes folyománya ennek a másik kikötésnek az, hogy a magyar korona országai is biztosítsák a vámjövödelmeknek a közös kiadásokra való fordítását.

Habár a vámbevételeknek közös célokra való fordítása iránt az a törvény fog intézkedést tartalmazni, mely a közügyi költségek arányának megállapítására vonatkozik s mely legközelebb fog előterjesztetni s melyet a kormány még ezen év folyamán érvényre kíván emeltetni azon kapcsolatnál fogva, melylyel a vámjövödelmek a vám- és kereskedelmi viszonyok kölcsönös szabályozásával állanak, ezt a biztosítékot feltételkép már ebben a javaslatban is felveendőnek tartják.

A tisztelettel előterjesztett javaslatot, amely habár anyagilag a hasonló természetű ügyeknek szokásos elintézési módjától a jelzett rendkívüli parlamenti viszonyok miatt el is tér,

az alkotmányosság minden követelményeinek megfelelő, ugyanazért a kormány azt megnyugvással, de az ország közgazdasági nagy érdekeire való hivatkozással teljes nyomatékkal is ajánlja a tisztelt képviselőháznak elfogadásra.

Budapest, 1907. évi nov. 22. é.

Wekerle Sándor s. k.,
m. kir. miniszterelnök.

A husdrágaság ellen.

A mai nehéz megélhetési viszonyok mellett különösen a hús és kenyér magas ára okoz elégedetlenséget a közönség körében s a hatóságok ezen két élelmi cikkkel igyekeznek olyan intézkedéseket tenni, hogy a közönség érdekei megóvassanak.

Rimler Károly polgármester is akciót indított a husdrágaság ellen s tegnap délután a nagyvárad henteseket és mészárosokat értekezletre hívta össze, amelyen kivüle a főkapitány, Horváth Géza vásárk pitány és mintegy 50 szakiparos vett részt.

Rimler Károly polgármester kifejtette, hogy azért hívta össze a szakiparosokat, mert az ipartörvény jogot ad a hatóságnak, hogy a husdrágaság ellen védekezzen. Eddig ez irányban a tanácskozások nem vezettek eredményre, mert a tanács tekintettel volt a mészárosok nehéz helyzetére s arra, hogy régi veszteségeiket most, az olcsóbb marhaárak mellett behozzák. De most már a közönség érdeke követeli, hogy a husdrágaság ellen védekezzen a hatóság. Felveti a kérdést, hogy a mészárosok és hentesek hajlandók-e a hús árát leszállítani s minő proposíciókat tesznek erre nézve.

Cseglédy Jeremiás sajnálattal látja, hogy ezt a kérdést a hatóság egyáltalán felvetette s a hatóság a mészárosokat akarja szorítani. Miért nem szőlítják fel a cipészeket stb., hogy olcsóbban dolgozzanak; a kenyér drágasága ellen miért nem védekeznek. A hatóság pár évvel ezelőtt nem tett semmit, mikor a mészárosok tönkrejutottak. Ők szabad iparosok s a legjobb belátásuk szerint cselekesznek. Ők is polgárok, őket is meg kell védeni a hatóságnak, annál inkább, mert ők 600,000 korona évi hasznot hajtának a városnak. Vákolja, hogy miért emelkedett a hús ára. Minden élelmicikk drága, nem csak a hús.

Fröhlich János szintén azokat az okokat fejtegeti, amelyek a husdrágaságot előidézték. Erre közrejátszik különösen a vágóhídi rossz hűtőkamara magas díja s hogy csak a nap bizonyos rövid szakában lehet húst elhelyezni a hűtőben. Ezáltal sok hús elromlik s a kárt az áraknál kell behozni.

Rimler Károly megígéri, hogy a fűtőkamra díjakat leszállítják, de rekompenciációul elvárja, hogy a husárakat leszállítsák.

Cseglédy Jeremiás szerint azért kell a kamradíjat leszállítani, mert hasznot hajt a városnak.

Mudora György, Csege János azt hangsúlyozzák, hogy olyan viszonyok vannak, amelyek mellett alig tudnak megélni.

Cseglédy Jeremiás rámutat, hogy a mészárosok helyzete mindig kedvezőtlenebb lesz a közönségyhá stb. által.

Gerő Armin főkapitány nem abban látja a célt csupán, hogy a husárakat leszállítsák, hanem a közönség megnyugtatóra osztályozzák. A mészárosok és henteseknél nem lát fejlődést. Ugy kellene a dolgot rendezni, hogy amikor a marhaárak leszállanak, egyöntetűen leszállítsák a husárakat. Amikor pedig tel meg a marha ára, emelik a husárakat. Így a közönség látja, hogy a mészárosok a helyzethez alkalmazkodnak s azzal nem élnek vissza. Most készületlenül érte az iparosokat ez az értekezlet, ezért azt javasolná, hogy egymás közt tartsanak értekezletet s azon a polgármester s az ő általa felvetett célok figyelembe vételével állapodjanak meg s a megállapodást közöljék a polgármesterrel. A fő, hogy szabályozzák az árakat.

Fröhlich János: még soha nem látta a szaktársakat ennyien együtt, tehát kartellt sem köthettek. Különben a tapasztalat mutatja, hogy ha olcsó a marha, mindjárt leszállítják az iparosok a husárakat. Most is 4 krajcárral olcsóbb a hús ára Vigyáznak az iparosok egymásra s úgy szállítják le az árakat.

Cseglédy Jenő rámutat, hogy most is esett a hús ára 8 fillérrel. Ezt vegye figyelembe a közönség.

Végül az iparosok abban állapodtak meg, hogy a jövő hét szerdáján az ipartestületben értekezletet tartanak s megállapodásukról értesítik a polgármestert.

UJDONSÁGOK.

* A város jövő évi költségvetése.

Nagyvárad város jövő évi költségvetését tegnap folytatódólagosan tárgyalta a városi tanács. A kiadásoknál egyes tételeket mérsékelt, a bevételeknél viszont nagyobb összegeket állított be, ott, ahol annak realitása biztossá látszik. Azt a változást is tette, hogy a főszámvevő által beállított ez évi deficitet, 47000 koronát törölte s ennek csak csekélyes törlesztési összegét vette be, mivel ez nem állandó teher s így egy több évre beosztandó kölcsönből fogja fedezni a város, ha a tanács e javaslatát elfogadják. Összesen 38,000 koronával tették kedvezőbbé a budgettet, ami 4—5 százalék közköltőnek felel meg. A tisztviselők kérvényét, a felemelt fizetés egész összegének megadása iránt, valamint a többi kérvényeket azonban függőben hagyták s utasították a főszámvevőt, hogy a tanácskozás eddigi eredménye alapján állítsa össze a mérleget. Így tehát mintegy 10 százalék közköltő emelésre lenne kilátás.

* **Nagyvárad törekvése.** Kószeghy József városi főmérnökre az irigység sem foghatja, hogy nem látja el aktákkal az iktató hivatalt. A szolgálta alig győzi cipelni naponként az újabb és újabb városmentő eszmékkel telt előterjesztéseket, terveket. Szép, kedves ideák, amelyeknek csak az a hibájuk, hogy kivihetetlenek, mert a város anyagi viszonyai halomra döntik. A főmérnök egyszerre szeretne világvárost csinálni Nagyváradból, amelynek azután ő lenne legalább is a műszaki tanácsosa. Tegnap ismét egy óriási memorandumot terjesztett Nagyvárad városa elé, amely a mostani mérnöki hivatal helyett egy olyan nagyszabású műszaki hivatal felállítását kéri, amilyen az ország egy vidéki városában sincs. Fejtegeti, hogy a mérnöki hivatal személyzete kevés s az ebből kifolyólag nem működhet úgy, amint kellene. Más városokban nagyobb a műszaki személyzet. Ezután egy tervezetet mutat be, amely szerint a város műszaki hivatala a következő: A) **főosztály.** Elnöki és személyzeti ügyek, igazgatás. Ellátja a főmérnök, s mellé egy szakdíjnok, aki fogalmazó is. B) **főosztály.** Mily építés, felmérés stb. I. szakosztály. Utak szabályozása. Személyzete: egy osztálymérnök, 2 utmester, 8 utkaparó. II. szakosztály. Vízvezeték, csatornázási ügyek. Személyzete: osztálymérnök, vízvezetési személyzet 5 taggal, a csatornázási személyzet. III. szakosztály. Burkolás, kövezés, köztisztaság. Személyzete: osztálymérnök, gátfelügyelő, köztisztasági főnök, köztisztasági műszaki személyzet, kövező mester, C) **főosztály.** Magasépítés. Személyzete: építész, építő mester, magánépítkezési felügyelő, kaszárnya felügyelő. D) **főosztály.** Tervtár. Vezeti az első rajzoló, négy-

tagu segédszemélyzettel. Ez lenne a műszaki hivatal személyzete. Ezenkívül javasolja a főmérnök, hogy a város mindazon építkezéseinek állandó ellenőrzésére, amelynek költségelirányzata 50,000 koronára rug, a főmérnök külön műszaki munkaerőt alkalmazna. Az előterjesztést rendkívül sürgősnek tartja a főmérnök, s azzal végzi előterjesztését, hogyha a tervezet nem akarja a város elfogadni, a minisztertől kérjen szakbírálatot. Nem hisszük, hogy a főmérnök is biznék ezen tervezetnek megvalósításában. Azt elismerjük, hogy a mérnöki hivatalnál egy-két műszaki közeggel szaporítani állásokat, de ilyen óriási apparátus terheit veheti a nyakába. Nagyvárad törekvése istápolására nem lehet a városnak pénze, rendes körülmények között sem, hát még most, mikor a közköltő emelés lavinája fenyegeti a polgárságot.

* **Kinevezés.** Glace Antal főispán Kovács Endre krajovai lakost helyettes anyakönyvvezetővé nevezte ki.

* **A városatyá választások.** Nagyvárad törvényhatósági közgyűlése tudvalevőleg december hó 15-ére tűzte ki a városatyá választásokat. A nagyvárad függetlenségi párt most folytatja erősen készülődéseit, hogy a választáson embereit juttassa be városunk közgyűlésébe. Mindez ideig inkább bizalmas természetű megbeszélések folytak. Nyilvánosan a nagyvárad függetlenségi párt a városatyá választás ügyével vasárnap, e hó 24-én választmányi ülésén foglalkozik, melyre dr. Adorján Emil h. pártelnök az alábbi meghívást bocsátotta ki a nagyvárad függetlenségi és 48-as párt választmányi tagjaihoz:

Meghívás.

A nagyvárad függetlenségi és 48-as párt 1907. évi november hó 24. napján — vasárnap — délelőtt fél 11 órakor a 48-as utca tér tanácstermében

választmányi ülést

tart, melyre a választmány összes t. tagjait meghívom.

A választmányi ülés tárgya: a december 15-iki törvényhatósági bizottsági tagválasztás előkészítése és e célból jelölő és intéző bizottság kiküldése.

Nagyváradon, 1907. évi november hó 20. napján.

Dr. Adorján Emil,
h. pártelnök.

* **A csuhások.** Egy vehemens szociáldemokrata elvtársnak nagyon el talált járni a szája a Breider-háznál történt katasztrófánál. Akkor hősködve olyan kijelentéseket tett, melyeket, mikor azokért helyt kellett állani, megbánva kifogásokkal vissza vont. Ez az eset jellemző a vörös gardára, mely nagy demagógiával bolondítja a népet s mikor látja, hogy baj van, akkor meghátrál. A katasztrófát követő napon két római katolikus lelkész ment a katasztrófa színhelyére, hol akkor több ember volt. A két pap láttára Szántó Mór Moskovits-gyári művezető a következő kijelentéseket tette.

— A csuhások is eljöttek a dögszagra.

E meggondolatlanul kiejtett mondatért valószínűleg a demokraták is felelősségre fogják vonni, mert hisz Garbai szónok szerint demokraták estek áldozatul a katasztrófánál. Szántó Mór e kijelentéseért Szabó Gábor rendőrbiztos megszólította, hogy mondhat ilyet, hiszen megjelent ott Kecskeméti Lipót is. Szántó erre Szabó Gábort részegnek nevezte, mely miatt a rendőrbiztos megette el-

lene a följelentést. Szántó megijedt a következményektől és jobbnak látta Szabót megkérni, ami meg is történt. A hatóság mindazonáltal nem szüntette be az eljárást, hanem tegnap délutánra kitűzte a tárgyalást, melyen Szántó azal védekezett, hogy rendkívül ideges volt. A kihágási ügyosztály mindazonáltal Szántó Mórtnak 10 korona pénzbüntetésre ítélte el.

* **Elhunyt ügyvéd.** A nagyváradai ügyvédi karnak gyásza van: egyik szorgalmas derék tagja, dr. Duma Flórián elhunyt. A megboldogult vasárnap este lett rosszul s rövid szenvedés után 21-én este 8 órakor szélütés folytán meghalt. Temetéséről a következő gyászjelentést adták ki:

Öz. dr. Duma Floriáné, szül. Lammer Johanna úgy a saját, mint az összes rokonok nevében is fájdalomtelt szívvel tudatja, hogy szeretett férje: dr. Duma Flórián ügyvéd, a román korona-rend lovagja, Biharvármegye megyebizottsági tagja, a »Hilaria« román dal-egyesület elnöke, a »Zsiga« fundatio tanácsának tagja s a »Bihoreana« takaréks- és hitelintézet felügyelő bizottsági tagja folyó évi november 21-én este 8 órakor életének 56-ik s boldog házasságának 23-ik évében rövid szenvedés után megszűnt élni. A megboldogult földi maradványai folyó évi november 23-án délelőtt 10 órakor fognak a Tisza Kálmán-tér 7. sz. alatti gyászháztól a Szt.-László-téri görög keleti templomba vitetni s az ott tartandó gyászistentisztelet után az újvárosi temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Nagyvárad, 1907. november 22. Az örök világosság fényeskedjék neki!

A temetésen az ügyvédi kamara tagjai testületileg vesznek részt; erre vonatkozólag a kamara elnöke a következő felhívást teszi közzé:

Felkérem az ügyvédi kamara t. tagjait, hogy néhai kartársunk dr. Duma Flórián temetésén f. hó 23-án d. e. 10 órakor minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1907. november 22. Hlatky Endre, ügyvédikamarai elnök.

* **A szerencsétlen áldozatok családjainak.** A Breider-ház leomlásánál elhalt szerencsétlen munkások családjai részére újabb adományok folytak be a polgármesteri hivatalba, és pedig adakoztak: Nagy Gábor csendőr Hosszupályiban 1 K 20 f., a »Tiszántúli« gyűjtése 208 K, 54 f., Nagy Ibolyka és Horváth Irénke 5 K. »Friss Ujság« gyűjtése 368 K 74 fillér. A polgármesteri hivatalba eddig beérkezett 8060 K 65 fillér. Ezenkívül a belügyminiszter küldött 1500 koronát.

* **A városi kézbesítők fizetése.** A városi kézbesítők fizetésrendezés révén nem nyertek semmit, sőt most még kevesebbet kapnak, mint ezelőtt a drágasági pótlékkal együtt. A kézbesítők folyamodtak is ennek a megváltoztatásáért, de süket fülekre találtak a tanácsban. Zana Agoston azonban egy feljelentést küldött a miniszterhez, amelyben meggyanúsítja éles hangon a városi tisztviselőket. A miniszter felhívására a tanács felvilágosító jelentést tett a miniszterhez, aki most az iratokat azzal küldte vissza, hogy értesítse a tanács a folyamatban Zana Agoston, miszerint az előterjesztett kérelemben felhozottakra intézkedés szükségét fenforogni nem látta. Zana ezen eljárásával többet ártott a szegény kézbesítőknek, mint használt.

* **Helytelen utlevelek.** A zsolnai háttárrendőrkapitány legutóbb letartóztatott egy 10 emberből álló csoportot, mert utlevelük nem volt kellőleg kiállítva, tudniillik hiányzott róla a kivándorló sajátkezű aláírása. A kivándorló csoport tulkai emberekből állott. Az

esetről a kapitány jelentést tett az alispánnak s kérte, hogy a mulasztást elkövető eljárók ellen indítsa meg a vizsgálatot. A fősolgabíró az alispán utasítására megindította az eljárók ellen a vizsgálatot és mivel a mulasztás első esetben és egy napon történt, az eljárókat szigorú dorgálásra ítélte.

* **A kamara értesítése.** Alexander Miche hamburgi cég mint exportügynökség azzal a kéréssel fordult hozzánk, hogy közöljük vele kerületünk azon cégeit, melyek export kereskedelmet űznek, vagy az iránt nagyobb érdeklődést tanúsítanak. Annak megemlése mellett, hogy a kézmű gyapju és rövidárak, valamint olajos és ehhez hasonló cikkek iránt az exportügynökség, mely felől a legmegbízhatóbb értesülések kaphatók, nem érdeklődik: felhívjuk kerületünk mindazon cégeit, melyek különösen fém és vasáru, hajlitott fabutor stb. export kereskedést űznek, vagy üzni szándékoznak, hogy azt hozzánk a nevezett ügynökséggel való közlés végett közölni sziveskedjenek. A nevezett ügynökség ugyanis közléseink alapján közvetlenül óhajt az illető cég összeköttetésébe lépni. Nagyvárad, 1907. november hó 21. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula kir. keresk. tan. elnök, Sarkadi Lajos titkár.

* **Megint egy téves sorozás.** Magyar Demeter büki lakos Amerikába akart kivándorolni s utlevelének beszerzése végett a községi jegyzőt kérte fel. A jegyző szabály szerint utána nézett vajjon eleget tett-e Magyar hadkötelezettségének. Es ekkor az iratok alapján megállapították, hogy Magyar nem tett eleget, mire a jegyző jelentést tett a fősolgabírónak, aki a kivándorolni szándékozót hadszökevénynek nyilvánította és intézkedett, hogy besorozzák. A szegény embert e hó 5-én be is sorozták katonának. A napokban azonban Magyarnek az édesanyja két genyetei emberrel megjelent a fősolgabírónál és ott esküvel igazolták, hogy Magyar még 1895-ben eleget tett hadkötelezettségének. Ekkor ismét megindult a vizsgálat és beigazolódtott, hogy Magyar Demeter 1895-ben 1897. év helyett tévesen be lett sorozva egy másik Magyar Demeter helyett és szóban forgó Magyar Demeter sorozási ívében ismeretlenné lett nyilvánítva. A fősolgabíró most kéri az alispánt, miszerint intézkedjék, hogy a besorozott ember a hadkötelezettség sorából szabadon bocsátassék.

* **Megindult a fiumei teherforgalom.** A m. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint, a Fiuméba rendelt áruk folyó hó 22-től kezdve ismét akadálytalanul felvételnek és továbbítatnak.

* **Kelet-Ázsiába való kivándorlás korlátozása** tárgyában a belügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi vármegyei törvényhatóság első tisztviselőjéhez. A sanghai főkonzulátusunk jelentése szerint ugyanis az orosz-japán háború óta Kelet-Ázsiában megváltozott helyzet folytán mindinkább növekszik a Kelet-Ázsiában tartózkodó azon magyar állampolgárok száma, kik ott keresetet találni nem tudnak és ennek következtében Sanghaiba tudulnak. Ezen magyar állampolgárok rendszerint sem élelmezési, sem hazaszállítási költségeiket fedezni nem bírják és nélkülözésnek, sőt nyomornak vannak kitéve, mert a külügyi képviselői hatóságaink sem rendelkeznek oly nagyobb összegű hitelekkel, amelyek azon kiadások fedezésére elégségesek volnának. Nehogy a kivándorlók, tájékoztatásuk miatt kerüljenek a vázolt szomorú helyzetbe, felhívja a miniszter az alispánt, hogy intézkedjék a tekintetben, miszerint a Kelet-Ázsiába kiván-

dorolni szándékozókat, az ott uralgó kedvezőtlen viszonyokról, már az utlevél-lap kiállítása és láttatására hivatott hatóságok kellőképp felvilágosítsák, saját maga részéről pedig az odaszóló utlevelek kiadását korlátozni igyekezék.

* **Kettős vasuti szerencsétlenség.** Tegnap este Püspökladány állomáson rövid pár perc lefolyása alatt két vasuti baleset történt. Két mozdony kisiklott, kettő pedig egymásba ütközve összetört. Az utóbbi összeütközésnek sajnos, ember áldozata is van. Besenyi István 26 éves fűtő életével adózott a mások gondatlanságából eredő balesetnek. A végzetes szerencsétlenség 5 és 6 óra között történt. A fűtőházból egymásután két mozdony indult ki, hogy az érkező vonatokat tovább vigyék. Mind a két gépnek a fordító-korongon kellett keresztül haladni, melynek sínparja rosszul volt beállítva. Az első mozdony kisiklott s utána futott a másik is. Mind a két gép használhatatlanná lett. Ennél sokkal nagyobb szabású szerencsétlenség történt közvetlen a kijáratnál. Itt két mozdony egymásba ütközött és összezúzódott. A két gép egymást váltotta volna fel a szolgálatban, az egyik a fűtőháztól jött, a másik pedig oda igyekezett. A kijáratnál összetalálkoztak. Az összeütközés oly heves volt, hogy a két gép egymásba furdott, az utána jövő szerkocsik pedig elszakadva a géptől, a mozdonyra torlódtak. A rettenetes pillanatban a személyzet, Besenyi István kivételével, aki mit sem sejtett, leugrott a gépről. Besenyi a mozdony és a szerkocsi közé szorulva lelte halálát. A halálos végű szerencsétlenség mély benyomást tett a vasuti személyzetre. A katasztrófáról az állomástörnök nyomban jelentést tett felettes hatóságának, az aradi üzletvezetőségnek, honnan a vizsgálatot elrendelték.

* **Megbüntetett szenzálok.** A rendőrség kihágási ügyosztálya tegnap több gabona szenzált büntetett meg azért, mert meghatalmazás nélkül vásárolták a termelőktől a gabonát. Ez eljárása a rendőrségnek igen célszerű, mert meghatalmazás nélkül igen sok visszaélést követhetnek el a szenzálok. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy csakis olyan szenzáloknak adják el gabonáikat, kiknek megfelelő meghatalmazásuk van, mert később saját kárukon fognak erre rájönni.

* **A románnyelvű anyakönyvkivonatok.** Pocsaj községben Papp György házasságot akart kötni Szakál Máriával és evégből szükséges anyakönyvi kivonatokat be is szereztek Popovics Aurél lelkésztől, aki azokat román nyelven állította ki. Az anyakönyvvezető a román nyelvi kivonat alapján nem akarta fogantatni az egybeadást, hanem felhívta a feleket, hogy magyar szövegű, vagy magyar szöveggel is ellátott kivonatokat szerezzen be. Az ügy az alispáni hivatalhoz került, honnan az alispán átírt ez ügyben a gör. kath. püspöknek. Dr. Radu Demeter püspök csodálkozásának ad kifejezést afölött, hogy egy községben, ahol 200 román ajku polgár lakik, az anyakönyvvezető nem tud románul. Hivatkozik a püspök a törvényre, mely megengedi, hogy azon a vidéken, hol román a nép, román nyelven is kiállíthatják a kivonatokat. Kéri, hogy a két házasságot a fenti kivonat alapján is adja össze az anyakönyvvezető.

* **Rejtélyes gyilkosság.** Szelistye-Száldobágy községének véres szenzációja van most. Tegnap este Stein Béla ottani korcsmárosnál

több ember idogált együtt. Ezek között volt *Argyeldu* Vaszali is. Javában tartott az idogálás, mikor egyszerre fegyverdörrenés hallatszott, melyet rögtön az ablak üvegeinek csörömpölése követett. A korcsában ülők ijedten ugráltak fel s mindenki a tettes elfogására sietett. Az emberek közül egyszerre *Argyeldu* Vaszali eszméletlenül rogyott össze s melléből lassan kezdett szivárogni a vér. A golyó őt érte és ezt csak most vették észre. A meglőtt ember még a helyszínén meghalt. Az esetről jelentést tettek a királyi ügyészségnek, honnan a tegnapi nap folyamán Debreczeni József és Váry Albert a törvényszéki orvossal együtt a helyszínre utaztak a vizsgálat foganatosítása végett.

* **Felhívás a londoni kiállításra.** A londoni kiállítási társaság a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszter ur erkölcsi támogatása mellett az 1908. évben magyar kiállítást rendez, amelyben magyar vonatkozású és készítményű tárgyak lesznek kiállítva. A kiállítás célja, hogy a magyar ipar jelenlegi fejlődése, versenyképessége bemutatva legyen s ezenkívül azon célt is szolgálja, hogy a kiállítók üzleti összeköttetésekre tegyenek szert. Eppen ezért felhívjuk a nagyobb iparteleppel bíró, vagy kiválóbb versenyképes cikkeket gyártó kereskedőinket és iparosainkat, hogy készítményeikkel a londoni magyar kiállításon részt venni s ezáltal a magyar ipar jó hírét emelni sziveskedjék. A kiállításra vonatkozó összes felvilágosítások és nyomtatványok a hivatalos órákban készséggel a jelentkezők rendelkezésére bocsátatnak. Nagyvárad, 1907. nov. hó 22. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula kir. keresk. tan. elnök. Dr. Sarkadi Lajos titkár.

* **Szélhámos pénzváltató.** *Popovics* Bába Mihály tegnap a Nagypiac téren megállította *Mikussay* József polgári iskolai tanítót és kérte, hogy váltson fel neki 10 koronát. *Mikussay* teljesíti ette is kívánságát, mely után *Popovics* kérte, hogy egy koronát aprópénzre váltson fel. *Mikussay* megnézte tárcáját, azonban ez utóbbi kívánságát nem tudta teljesíteni, mire *Popovics* a kezében tartott pénzt bele dobta *Mikussay* pénztárcájába és visszakérte a 10 koronást mondván, ha nem tud egy koronát aprópénzre felváltani, úgy nincs szükségem a többi pénz felváltására sem. Ezzel tovább ment, *Mikussay* csak az iskolában vette észre, hogy az ember őt becsapta, amennyiben 10 korona helyett csak 8 koronát adott vissza. A rendőrség megindította a vizsgálatot s ekkor megállapították, hogy *Popovics* e szélhámoságát mesterségszerűleg űzi, csak eddig még nem vesztett rajta. *Popovics* ellen a vizsgálat folyik.

SZINHÁZ.

A hét műsora

Szombat: Milliárdos kisasszony.
Vasárnap: Bernat, este János vitéz.

Jegyváltás a vasárnapi előadásokra.

A holnapi előadásokra az eddigi gyakorlattól eltérően már ma délelőtt 10 órától kezdve lehet jegyeket váltani a nappali pénztárnál. A vasárnap esti előadásra ezen a héten is tehet három koronás páholyüléseket venni.

IRODALOM.

Ungaria. Moldován Gergely hazafias román újságja szép fejlődésnek indult: pár hete

jelent meg az első száma s akkor a szerkesztő azt jelentette, hogy a lap hetenkint jelenik meg. Mostantól kezdve az Ungariának hetenkint 3 száma van. Akarjuk binni, hogy ez a hazai oláh elemek hazafias részének gyarapodását jelenti s reméljük, ilyen uton kitejődik az Ungaria hazafias, nagy napilappá.

MULATSÁG.

A nőegylet teaestélye. Megirtuk tegnap, hogy a nagyváradai jótékony nőegylet ma este rendez a téli szezonra tervezett teaestélyei elsőjét a Zöldfa-szálló nagytermében. Mint most értesülünk, a tea-estély nem délután 5 órakor, hanem *este 6 órakor* veszi kezdetét. A nőegylet vezetősége élén özv. báró *Gerlicsy Félixné, Grünwald Henrikné* és dr. *Molnár Imréné* teljes buzgalommal munkálkodik az est sikerén s több mint száz előkelő hölgyet kértek fel az estélyen való közreműködésre. A siker bizonyára nem fog elmaradni és előrelátható, hogy a nőegylet tervbe vett teaestélyei fogják a tél folyamán a legkellemebb szórakozás alkalmát nyújtani a nagyváradai előkelő társaságnak.

Mulatság Váradvelencén. A nagyvárad velencei és váraljai polgári kör, mint megirtuk, ma este rendezi kolozsvári-utcai helyiségében (Feldheim-ház) pénztára javára, hangversenyyel egybekötött zártkörű táncmulatságát. A mulatság szép sikerűnek ígérkezik.

A legényegylet kolonbálja. A nagyváradai katolikus Legény-Egylet 1907. évi november hó 24-én, Teleki-utca 13. sz. alatt levő helyiségeiben, a télen tartandó Uránia előadások javára befejező Kolonbált rendez. Belépődíj személyenként 1 korona 50 fillér, négytagu családnak 5 korona. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz az egyesület. Kezdetre este 8 órakor. A Kolonbálon Dula Miklós bandája fog játszani. A Kolonbál sikere előreláthatólag nem marad el.

NYILTTÉR.

Kelemen Béla		
könyvkötészete		
NAGYVÁRAD,		
Nagypiac-tér,		
(Andrényi-palota.)		

TÁVIRATOK.

Püspöki konferencia.

Budapest, nov. 22. A magyarországi püspöki kar december 1-én konferenciát tart, amelyen az iskolaügyeket tárgyalja, melyek a congruaügy miatt a mult konferencia ülésen elintézését nem nyertek.

Hadnagyból jezsuita.

Budapest, november 22. Kajdij Ferenc, a 13. honvédezred hadnagya, mint táviratozzák,

letette tiszti rangját és belépett a nagyszombati jezsuiták kolostorába.

A békéscsabai Népkör feloszlata.

Budapest, nov. 22. Hírlik, hogy a békéscsabai Népkört a belügyminiszter rendeltére az ottani hatóság ma este feloszlattja. A feloszlata miatt Pető Sándor képviselő holnap meginterpellálja a belügyminisztert.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, nov. 22.

Buza okt.	50 kilogrammonként	12.57
Buza ápr. 1908	— — —	11.91
Rozs ápr.	— — —	11.81
Zab ápr.	— — —	8.51
Tengeri máj. 1908.	— — —	7.32

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, nov. 22.

Oszták hitelrészvény	— —	626.25
Magyar hitelrészvény	— —	734.75
Leszámitoló bank	— —	463.—
Rimamurányi	— —	509.25
Oszták m. államvasuti részv.	— —	644.50
Közuti vasut	— —	528.50
Városi villamos vasut	— —	282.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1907. nov. 22.

Magyar arany járadék 4 száz.	— —	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	— —	92.—
Magyar koronajáradék	— —	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	— —	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	— —	95.—
Magyar nyereséj sorsjegy kölcsön	— —	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	— —	140.—
Oszták járadék papirban	— —	95.25
Oszták járadék ezüstben	— —	96.50
Oszták járadék aranyban	— —	113.75
Oszták korona járadék	— —	95.25
1860. osztr. államsorsjegyek	— —	146.—
Oszták magyar bankrészvény	— —	1780.—
Magyar bitelbank-részvény	— —	733.50
Oszták hitelbank-részvény	— —	626.50
Oszták magyar államvasuti részvény	— —	693.50
20 frankos (Napoleonkor)	— —	19.20

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.

Vonatok érkezése és indulása.

Nagyváradra érkezik:

Budapest felől: Délben 12.26 (gyorsv.), d. u. 3.44, éjjel 10.00; d. u. 8.25; este 7.07 (gyorsv.); éjjel 1.42; éjjel 2.11 (gyorsv.); reggel 7.11.

Kolozsvár felől: Éjjel 10.44; éjjel 2.32 (gyorsv.); este 8.30; reggel 8.36 (gyorsv.); d. e. 11.10; d. u. 4.09 (gyorsv.); reggel 7.23.

Szeged—B.—Csaba felől: Reggel 8.28; reggel 9.40; délben 12.05 (motor); d. u. 3.10 (motor); d. u. 4.00; este 8.10.

Székelyhíd—Margitta—Érmihályfalva felől: Reggel 9.04; d. u. 4.05; este 8.35.

Ószi—Gyoma felől: Reggel 9.20; este 8.25.

Belényes—Vaskóh felől: D. e. 9.49; este 8.44.

Nagyváradról indul:

Budapest felé: Éjjel 11.09; éjjel 2.38 (gyorsv.); d. u. 2.05; reggel 8.43 (gyorsv.); d. e. 11.36; d. u. 4.15 (gyorsv.); reggel 7.28.

Kolozsvár felé: Délben 12.41; d. u. 4.10; este 7.14 (gyorsv.); éjjel 2.08; éjjel 2.18 (gyorsv.); reggel 5.45.

Ép most jelent meg !!

Sebő Imre könyv- és papir- kereskedésében

kapható Nagyváradon:

REPERTÓRIUM

**Dárday Sándor igazságügyi
törvénytárából
Zsebben hordható Teljes tör-
vénytár egy kötetben.**

Az összes fontos törvé-
nyek gyűjteményes ki-
adása zsebalaku egy kö-
tetben.

Dárday Sándor: Igazságügyi Törvénytára

A judikaturának feldolgozásával és a jogszolgáltatás adminisztrációjára vonatkozó összes rendeletek anyagának felölelésével oly terjedelmet öltött, hogy irodai használatra ugyan *nélkülözhetlen kézi könyvtárul* szolgál, de *tárgyalások* és *utazások* alkalmával *vade-mecum* gyanánt nem használható. Ezért érezhető szükségét vélt kielégíteni a kiadó, amidőn *Dárday Sándor* Igazságügyi törvénytárából oly *repertóriumot* bocsájtott használatra, mely az érvényben lévő törvények teljes szövegére szorikozik, oly külön e célból készült tipografikus kiállítással, amely lehetővé teszi azt, hogy a *gyakorlati* életben szükséges törvények kis könyvtár alakjában legyenek összefoglalva és *zsebkönyv* alakjában *vademecumot* képező *kézi könyvül* legyenek használhatók.

Dárday S. REPERTÓRIUM-a (Kis törvénytár) a követk. törvényeket tartalmazza:

Polgári törvényk. rendtartás.

Sommás eljárás. (1893: XVIII. t.-c.) — (Szabályzat) a lakbér-felmondási ügyekben követendő eljárás. A polgári törvényk. rendtartás és sommás eljárás módosítása. (1907. XVII. t.-c.)

A fizetési meghagyásokról. (1893: XIX. törvénycikk.)

Kiseb polgári peres ügyekben való eljárásról. (1877: XXI. t.-c.)

A végrehajtási eljárásról. (1881: LX. t. c.) — A bírósági végrehajtókról. — (Szabályzat) a bírósági végrehajtók díjazása tárgyában.

Az örökösödési eljárásról. (1894: XVI. t.-c.) — (Szabályzat) az örökösödési eljárás végrehajtásáról.

A végrendeletek stb. alaki kellékeiről. (1876: XVI. t.-c.)

Telekkönyvi rendtartás. — Erdélyi telekkönyvi rendtartás.

A gyámügyről. (1877: XX. t.-c.) — A nők teljeskorúságáról. — Az 1877: XX. t.-c. módosítása és pótlásáról. (1885: VI. t. c.)

A házassági jogról. (1894: XXXI. t.-c.) — (Birói szabályzat) a házassági válóperekben követendő eljárásról.

A váltótörvényről. (1876: XXVII. t.-c.) — (Szabályzat) a váltóügyekben követendő eljárás tárgyában.

Csődttörvény. (1881: XVII. t.-c.)

A kereskedelmi törvény. (1875: XXXVII. t.-c.) — (Szabályzat) a kereskedelmi ügyekben követendő peres és perenkívüli eljárás. — (Szabályzat) a kereskedelmi bíróságok hatáskörébe utalt vétségek eseteiben követendő eljárás.

Áru- és értéktözsde. — (Szabályzat) a tőzsdei választott bíróságnak eljárási szabályai. — Az ügyvédi munkadíjak. — Áruüzleti szokások. — Hajófuvarozási szokások. — Áruüzleti leszámolórend. — Értéküzleti leszámolás rendje.

Büntetőtörvénykönyv. (1878: V. t.-c.) — A kihágásokról. (1879: XL. t.-c. — Uzsoratorvények. — A büntetőtörvénykönyvek életbeléptetése (1880: XXXVII. t.-c.) — A sajtótörvény (1848: XVIII. t.-c.)

Bűnvádi perrendtartás. (1896: évi XXXIII. t.-c.)

Az esküdtbíróóságokról. (1897. évi XXXIII. t.-c.) — A bűnvádi perrendtartás életbeléptetése. (1897: XXXIV. t.-c.) — (Szabályzat) a közig. hatóságok hatáskörébe utalt kihágások eseteiben követendő eljárás.

FÜGGELÉK.

Az osztrák általános polgári törvénykönyv.

Dárday Sándor: Igazságügyi Repertórium

legkényelmesebb kis zsebalakban, a legfinomabb indiai papirosra van nyomva, közel ezer kéthasábos oldal terjedelemben öleli fel azt a teljes törvényanyagot, melyre a jogászembernek állandóan szüksége van. Kiállítás tekintetében páratlan e zsebkönyv s valósággal a grafikai ipar remeke.

A mű igen célszerű táskaalakú kötésben, a legfinomabb bőrbe kötve 14 koronáért kapható. — A könyvhöz egy nagyító-üveg (lupe) is van mellékelve, mely a szöveg könnyebb olvasására használható.

Belépési felhívás a Nagyváradi Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet 6-ik évtársulatába.

A Nagyváradi Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet 1908. január 1-én új, 6-ik évtársulatát kezdi meg.

Ezen szövetkezet célja, hogy tagjait apróbb betétek által a tőketakarításra buzdítsa, amennyiben minden tag heti befizetései által önmagának tőkét gyűjt.

Tagja lehet a szövetkezetnek bárki, ki magát három éven keresztül hetenkint legalább 20 fillér befizetésére kötelezi.

Minden tagnak joga van befizetésének 4/5-öd részét minden kezes nélkül kölcsönképen felvenni, mely kölcsönnél a legmértányosabb kamat lesz felszámítva. Beiratási díj címén minden üzletrész után 10 fillér fizetendő. A könyvecskét már az első heti betét és beiratási díj lefizetése után kiadjuk. Vidéki tagok a heti befizetéseket postán, befizetési (cheque) lapok útján teljesíthetik.

Befizetések bármely hétköznap d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig teljesíthetők.

A Nagyváradi Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet Igazgatósága.
KOSSUTH-UTCA 10. SZ.

A „Tiszántul“-ra

előfizetést küldeni
minden nap lehet

aki már ma előfizet egy évre,
az december hó 1-ig a lapot

ingyen kapja.

A Biharmegyei Takarékpénztár

zálogháza

e hó 27-én

árverést

tart.

Kéretnek a felek a zálogjegyek rendezésére.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudki-
vül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- ÉS TERMÉNY-
HITELBANK.

Részvénykicserélési felhívás.

A f. é. május hó 16-ik napján tartott közgyűlésünkön elfogadott és a nagyváradi kir. törvényszéknél bejegyzett alapszabályváltoztatásnak megfelelően, intézetünknek minden 140 firtól szóló részvénye, a tartaléktőkéből vett ráfizetéssel 300 koronára felelő új részvényre lesz kicserélendő. Ennélfogva kérjük a t. részvényeseket, hogy a birtokukban levő részvényeket, az összes még le nem járt szelvényekkel együtt f. évi október 15-ik napjáig hozzánk postán bérmentve beküldeni, vagy intézetünk pénztáránál rövid uton beadni sziveskedjenek. A beküldött vagy beérkezett részvényekről elismervényt adunk vagy küldünk, melynek visszaadása ellenében a megtelemelt új és a kellő szelvényekkel ellátott részvényeket f. évi december 15-ét követően ki fogjuk szolgáltatni. Ha a részvényes az új részvényeket más névre óhajtja kiállíttatni, mint amelyre régi részvénye szólott, akkor kérjük e kívánságát velünk a részvények beküldésénél darabonként 3 korona 88 fillér átírási költség beszolgáltatása mellett tudatni, mert különben az új részvényt ugyanarra a névre fogjuk kiállíttatni, mint amely a régi részvényen volt látható.*

Azon részvényeseket, kik a fent hivatott közgyűlésen részvénytőkének telemelése céljából kibocsátani rendelt új részvényekből jegyeztek, tisztelettel kérjük, hogy szintén f. évi október 15-ig méltóztassanak minket értesíteni, hogy e részvényeket egyenkint mely névre kívánják kiállíttatni. Ha e határidőig ily befizetést nem kapunk, e részvények a kellő értesítéseket tel-esített részvényjegyzők nevére fognak szólni.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR-
ÉS TERMÉNY-HITELBANK.

* Alapszabály 6. §. A részvények osztalékok s így a részvény csak egyének, bejegyzett cégnek, részvénytársaságnak, egyesületnek, vagy más jogi személynek, esetleg erkölcsi testületnek nevére szólhat.

258

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

20254.—1907. sz.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint elsőfoku iparhatóság közhírré teszi, hogy Biharmegyei Takarékpénztár Részvénytársaság Kossuth-utcai zálogkölcsön üzletében a lejárt és meg nem hosszabbított, illetve ki nem váltott zálogtárgyak folyó évi november hó 27-ik nap-

ján reggel félkilenc órakor kezdődő nyilvános árverésen el fognak adatni.

Ezen árverésről az érdekeltek elzálogosítók oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak tételszámai a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, valamint a zálogüzletben kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1907. november 14.

Gerő, r.-főkapitány.

Uj fényképészeti és festészeti műterem
Nagyváradon.

LEMBERT EDE

fényképészeti és
festészeti műterme

mely a modern kor kívánalmainak megfelelően teljesen újonnan épült Rákóczi-ut 8. szám a. (Fő-u. Györfi-ház) megnyílt.

Műtermében készít:

Platin képeket

Aquerelleket

Olajfestményeket

és régi képek után új másolatokat.

Elsőrangú kivitel!

NINCS TÖBBÉ

patkány, egér és semmiféle kártékony féreg, mert

Lévy Dávid

országszerte ismert módszerével a legrövidebb idő alatt kiirthatunk minden kellemetlen lérget.

Nemcsak Magyarország, de a külföld is elismeréssel adózik a legmodernebb és leghatásosabb féregirtás iránt.

LÉVY DÁVID

NAGYVÁRAD, Beöthy-Ödön-utca 12. szám.

Mindennemű megkeresésre készséggel áll a közönség szolgálatára.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujonnan berendezve kártelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szikvizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb iparüzemekre

Legkiadósabb természetes szénsav!

A bud. székesfővárosi vegyészeti s élelmiszer vizsgáló intézet 1907. évi 4615. sz. vegyelmezési bizonyítványának kivonata: Szaga és íze: rendes. Szénsavtartalma: 99.57 százalék. A vizsgált foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján igen jónak minősíthető.

Felvilágosítással készségesen szolgál.

248 1—200

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.